

จดหมายถึงบรรณาธิการ

มะเร็งไยหิน ?

เรียน บรรณาธิการธรรมชาติเวชสาร

ขอบคุณที่ส่งสำเนาบทความเกี่ยวกับไยหินไปให้ ๒ เรื่อง ผมขออนุญาตนำใส่รวมไว้ในรายการข้อบทความเกี่ยวกับไยหินที่เขียนโดยคนไทย

ผมยินดีกับบรรณาธิการที่มีบทความรายงานผู้ป่วยมะเร็งเยื่อหุ้มปอดเหตุไยหิน^๑ บทความนี้ก็เหมือนกับบทความรายงานเมโสเธลิโอมา ๒ ครั้งที่แล้ว^{๒,๓} ซึ่งผมวิพากษ์ว่า ไม่สามารถลงความเห็นได้เด็ดขาดว่ามีสาเหตุจากไยหิน^๔ ในบทความที่ท่านบรรณาธิการร่วมด้วยนี้ ผู้รายงานเชื่อว่า ผู้ป่วยมะเร็งเยื่อหุ้มปอดรายนั้นได้สัมผัสไยหินจากการทำงานรับเหมาก่อสร้างประมาณ ๒๐ ปี ทำหน้าที่ตัดและเจียรกระเบื้องมุงหลังคา และกระเบื้องปูพื้น (แต่ไม่ได้บอกว่าเป็นกระเบื้องชนิดใด มีไยหินผสมหรือเปล่า) แล้วสรุปว่าเป็นโรคเหตุไยหิน อ้างหลักเกณฑ์เฮลซิงกิ^๕ ผมไม่ชอบที่ผู้รายงานไม่ได้ซักถามข้อมูลสำคัญไว้ คือไม่ได้ระบุว่ากระเบื้องที่ต้องตัดต้องเจียรนั้นเป็นกระเบื้องเนื้อไยหิน อนึ่งประวัติการทำงานในต่างประเทศ ๕ - ๖ ปี ควรระบุตรงๆ เลยว่าประเทศไหน และการเป็นช่างเหล็กนั้นอยู่ในหน้าที่อะไร ผมรู้ว่าช่างเหล็กบางประเภทต้องสัมผัสไยหินด้วย การเกิดโรคเมโสเธลิโอมาเยื่อหุ้มปอดในผู้ป่วยรายนี้ใช้ระยะเวลาก่อโรคจากไยหินพอเหมาะกับความถี่ไปประกอบอาชีพเป็นช่างเหล็กในต่างประเทศ และเป็นช่างก่อสร้างที่แม้อ้างว่ามีประวัติสัมผัสไยหินในประเทศไทย แต่ไม่มีประวัติแจ้งไว้ ดังนั้นการสรุปว่าผู้ป่วยรายนี้เป็นมะเร็งเยื่อหุ้มปอดเหตุไยหิน ยังทำไม่ได้เพราะขาดหลักฐานสำคัญ จึงผิดหลักการวินิจฉัยโรค อุตสาหกรรมน่าจะช่วยได้มาก ผมไม่ขอวิพากษ์หลักเกณฑ์เฮลซิงกิ

สมชัย บวรกิตติ

เอกสารอ้างอิง

๑. บุลวัชร หอมวิเศษ, หทัยวรรณ รัตนบรรเจิดกุล, วิเชษฐ์ ปิยะวงศ์, อารยา สามหมอ, สุรศักดิ์ บุรณตรีเวทย์. รายงานผู้ป่วยมะเร็งเยื่อหุ้มปอดเหตุไยหิน. ธรรมชาติเวชสาร ๒๕๕๖;๑๓:๔๐๙-๑๑.
๒. สุทธิพัฒน์ วงศ์วิทย์วิโชติ, ฉันทนา ผดุงทศ. เมโสเธลิโอมาเหตุอาชีพแรกของไทย. วารสารคลินิก ๒๕๕๑;๒๘:๑๓๒-๖.
๓. พงษ์ลดา สุพรรณชาติ, ณรงค์ณ พุมวิภาต, สมเกียรติ ศิริรัตนพฤกษ์. โรคที่เกี่ยวข้องกับสารแอสเบสตอส : รายงานผู้ป่วย ๒ ราย และทบทวนวรรณกรรม. จดหมายเหตุทางแพทย์ ๒๕๕๕;๙๕(ฉบับผนวก ๘):เอส ๗๑-๗๖.
๔. สมชัย บวรกิตติ. กรณีอ้างอิงเมโสเธลิโอมา. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข ๒๕๕๒;๓:๑๐๐-๒.
๕. สมชัย บวรกิตติ. ทบทวนเรื่องไยหินและเนื้องอกเยื่อหุ้มปอดในประเทศไทย. พุทธชินราชเวชสาร ๒๕๕๕;๒๙:๔๐๔.
๖. Consensus report. Asbestos, asbestosis and cancer: the Helsinki criteria for diagnosis and attribution. Scan J Work Environ Health 1997;23:311-6.

เรียน ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ

ผมต้องกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สำหรับคำแนะนำอันมีคุณค่า ผมได้ตระหนักถึงข้อจำกัดของการชักประวัติการทำงานในรายงานผู้ป่วยมะเร็งเยื่อหุ้มปอดเหตุโยหินที่ท่านอาจารย์อ้างถึง ข้อจำกัดในการชักประวัติการทำงานดังกล่าวเกิดเนื่องจากผมได้รับทราบเกี่ยวกับผู้ป่วยดังกล่าวภายหลังจากผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลไป ๑ เดือนกว่า โดยผู้ป่วยขอกลับไปรักษาตัวที่บ้าน ในต่างจังหวัด ผมได้โทรศัพท์ไปสอบถามอาการและประวัติของผู้ป่วยเพิ่มเติม ได้รับทราบจากภรรยาของผู้ป่วยว่าผู้ป่วยไม่สามารถพูดได้ เนื่องจาก ร่างกายอ่อนแออย่างมากและอาการปวดที่รุนแรงจากโรค ผมจึงได้ชักประวัติจากภรรยาเท่าที่ภรรยาสามารถทำได้ และเนื่องจาก ภรรยาเป็นห่วงเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดยเฉพาะการไปรับยาแก้ปวดชนิดฉีดที่โรงพยาบาลชุมชนใกล้บ้าน ภรรยาผู้ป่วยระบุว่าแพทย์บอกต้องมีจดหมายรับรองจากโรงพยาบาลมาว่าผู้ป่วยเป็นมะเร็งจึงจะสามารถให้ยาฉีดได้ ผมจึงต้องใช้เวลาในการโทรศัพท์ไปพูดคุยกับแพทย์ที่โรงพยาบาลชุมชนดังกล่าว และจัดการเรื่องหนังสือรับรองการเจ็บป่วยเป็นมะเร็งให้

ในอนาคดผมจะพยายามชักประวัติการทำงานให้ละเอียดมากขึ้นตามคำแนะนำของท่านอาจารย์ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

สุรศักดิ์ บุณตรีเวช